

чиновническо гледище, а го възприеха и станха истенски апостоли на кооперацията у насъ. Чрѣзъ обиколки, сказки, срѣщи и наставления. тѣ можаха да заинтересоватъ населението къмъ тия нови организации у насъ и да пробудятъ обществената инициатива въ тѣхна полза.

За да бждемъ справедливи, ние сме длѣжни да признаемъ заслугитѣ къмъ това дѣло още на единъ факторъ, който наравно съ другитѣ, работи и спомогна доста за да се развие и закрѣпне още по-силно идеята за кооперацията у насъ, агрономитѣ на държавна работа и тия на частна, като обществени дѣятели, а така сжщо и на економиститѣ, които по отдѣлно, като работници всрѣдъ земедѣлската маса или чрѣзъ своитѣ организации: земедѣлско, економически и др. дружества допринесоха и допринасятъ още за разширението и закрѣпванието на кооперативного дѣло.

Благодарение на тая заинтересованостъ въ ръководящи и масата, дружества започнаха да никнатъ твжрдѣ бързо въ селата. Отъ 24 въ края на 1904 г. съ 2014 души членове и 296,298·21 лв. балансъ, тѣхното число прѣзъ слѣдващата година се утроява, а по-сетнѣ то вече надминава всички очаквания, което се вижда отъ слѣднитѣ цифри:

1905 година	91	друж.	5458	чл.	923,468·23	л.	балан.
1906	"	147	"	11224	"	2,560,939·53	" "
1907	"	238	"	19422	"	5,587,634·12	" "
1908	"	448	"	28744	"	8,471,463·61	" "
1909	"	492	"	35289	"	10,984,515·29	" "
1910	"	564	"	39551	"	13,873,092·21	" "

За да могатъ основанитѣ дружества да заведатъ единъ правеленъ животъ, Земедѣлска Банка се е счела за длѣжна да вземе мѣрки за тѣхното редовно упжтване и контролъ на дѣлата имъ. Чрѣзъ своитѣ чиновници изъ провинцията и специално назначени инспектори, Банката пропагандираше идеята за кооперациитѣ, наставляваше, рсвизираше. Тоя неинъ особенъ интересъ допрѣнесе още по-много за популяризирането и засилването на дѣлото по цѣлата наша страна. Особено инспекторския институтъ допрѣнесе много за добрия вървежъ на дружествата. Инспекторитѣ станаха най-близки другари на дружествата, най-добри тѣхни помощници и вложиха много трудъ и грижи за тѣхното прѣуспѣване.

Дружествата се кредитираха отъ капиталитѣ на Земедѣлската банка съ 6¹/₂ лева лихва на 0/0. За основа на кредита се вземаше имотното състание на членоветѣ, по оцѣнката въ емлячнитѣ регистри. Въ зависимостъ отъ нуждитѣ, редовностьта на дружествата и особениѣ положения на нѣкой дружества е разрѣшаванъ кредитъ и вѣнъ отъ тая норма, понеже се знае, че обикновенно у насъ емлячнитѣ оцѣнки сж низки.